

Sygn. akt I ACa 625/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 grudnia 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący	:	SSA Bogusław Suter
Sędziowie	:	SA Jadwiga Chojnowska SA Beata Wojtasiak (spr.)
Protokolant	:	Sylwia Radek-Łuksza

po rozpoznaniu w dniu 16 grudnia 2016 r. w Białymstoku

na rozprawie

sprawy z powództwa **M. W.**

przeciwko **(...)wD.**

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku

z dnia 20 maja 2016 r. sygn. akt VII GC 117/16

I. **oddala apelację;**

II. **zasądza od pozwanej na rzecz powoda 5.400 zł tytułem zwrotu kosztów instancji odwoławczej.**

(...)

UZASADNIENIE

Powód, M. W., wniósł o zasądzenie od pozwanej (...) w D. (dalej: Spółka) kwoty 86.788,10 zł z ustawowymi odsetkami od 15 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty tytułem zapłaty ceny za sprzedaną jej zrębkę tartaczną. Do pozwu załączył fakturę VAT stwierdzającą zawarcie i wykonanie tej czynności prawnej.

Nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu upominawczym z dnia 17 marca 2016 r. Sąd Okręgowy uwzględnił powództwo w całości.

Sprzeciw od powyższego nakazu zapłaty złożyła pozwana. Zażądała oddalenia powództwa w całości. Zakwestionowała też autentyczność faktury VAT, na którą M. W. powołał się w pozwie. Wskazała, że została ona sporządzona w innej formule niż dokumenty rachunkowe dotychczas wymieniane między stronami. Podniosła nadto, że od oznaczonej w fakturze VAT daty sprzedaży do chwili jej wystawienia minął okres ponad pół roku, co było sprzeczne z dotychczasową praktyką gospodarczą kontrahentów.

Wyrokiem z 20 maja 2016 r. Sąd Okręgowy zasądził od pozwanej na rzecz powoda 86.788,10 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w stosunku rocznym od dnia 25 marca 2016 r. do dnia zapłaty (pkt 1), oddalił powództwo w pozostałym zakresie (pkt 2) oraz zasądził od pozwanej na rzecz powoda 15.257 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt 3).

Sąd ten ustalił, że w okresie od 23 marca 2015 r. do 7 maja 2015 r. M. W. sprzedał Spółce 1.331,31 metrów przestrzennych zrębki tartacznej. Wskazał, że towar ten został wydany pracownikom pozwanej, co znalazło odzwierciedlenie w dokumentach wydania WZ i przyjęcia PZ (wystawione odpowiednio przez sprzedawcę i kupującego), a transakcja ta została zbiorczo potwierdzona w, wystawionej przez powoda, fakturze VAT nr (...) z dnia 31 grudnia 2015 r.

Sąd uznał, że strony łączyła umowa sprzedaży. U., że pozwana nie zakwestionowała w sprzeciwie od nakazu zapłaty faktu zakupu towaru wymienionego w fakturze VAT z 31 grudnia 2015 r. oraz w dokumentach WZ, a tym samym okoliczności te uznał za przyznane. Wskazał również, że data wystawienia powyższego dokumentu rachunkowego nie miała znaczenia w sprawie, bowiem ewentualne naruszenie przepisów prawa podatkowego nie wpływało na ważność, stwierdzonego w nim, zobowiązania. Dodał też, że choć Spółka podważała fakt otrzymania faktury VAT i jej autentyczność, to jednak twierdzenia te nie zostały wykazane (istnienie podobnych faktur VAT wymienianych przez strony w okresie przed 31 grudnia 2015 r.).

Ocecił nadto, że choć w piśmie przygotowawczym z dnia 9 maja 2016 r. pozwana powołała się na okoliczność braku transakcji między stronami (brak powiązania dokumentów WZ i PZ z fakturą VAT), to jednak twierdzenie to podlegało pominięciu. Wskazał, że Spółka reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika nie podjęła, w toku postępowania, próby uzasadnienia przyczyn uzasadniających dopuszczenie powyższych spóźnionych twierdzeń i dowodów. Zauważył, że powołała się ona na brak zwłoki w rozpoznaniu sprawy, niemniej uczyniła to jedynie z uwagi na złożony wniosek o uchylenie zabezpieczenia. Dodał, że nie zaistniały też przesłanki usprawiedliwiające przeprowadzanie spóźnionych dowodów zgłoszonych w piśmie z dnia 18 maja 2016 r. (przesłuchanie świadków, dokumenty).

Sąd zważył nadto, że pozwana bezspornie otrzymała fakturę VAT z chwilą doręczenia pozwu, a więc 21 marca 2016 r. Ocecił na tej podstawie, że wymagalność, dochodzonego w sprawie świadczenia, rozpoczęła się z upływem 3 dnia od powyższego zdarzenia (zgodnie z treścią wezwania do zapłaty, którego doręczenie nie zostało wykazane).

Pozwana złożyła apelację od powyższego wyroku, zarzucając:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego, to jest art. 535 § 1 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, iż powód sprzedał pozwanej zrębkę tartaczaną w ilości 1.331,31 m.p., mimo, iż powód nie wykazał zawarcia umowy sprzedaży, to jest wydania i przeniesienia własności rzeczy oraz wysokości ceny ujawnionej na fakturze VAT z 31 grudnia 2015 r.;

2. naruszenie przepisów postępowania, to jest:

a) art. 207 § 7 k.p.c. w zw. z art. 207 § 6 k.p.c., art. 227 k.p.c. i art. 503 § 1 k.p.c. poprzez oddalenie wniosków dowodowych i pominięcie twierdzeń pozwanej zgłoszonych w piśmie procesowym z dnia 18 maja 2016 r., mimo zaistnienia przesłanek uzasadniających ich zgłoszenie na ówczesnym etapie procesu,

b) *art. 230 k.p.c. poprzez przyjęcie, iż pozwana przyznała w sprzeciwie od nakazu zapłaty „fakt zawarcia umów sprzedaży zawartych w okresie od 23 marca 2015 r. do 7 maja 2015 r.”, mimo, iż oświadczyła ona, że wnosi o oddalenie powództwa w całości oraz, że „zaskarżony nakaz zapłaty jest w całości chybiony, a także, że w pismach procesowych z 9 maja 2016 r. i 18 maja 2016 r. oraz na rozprawie z 18 maja 2016 r. w sposób jednoznaczny i wyraźny zakwestionowała zasadność powództwa,*

c) *art. 232 k.p.c. poprzez błędne uznanie, iż pozwana była zobowiązana do zgłoszenia zarzutów, mimo, iż powód nie wykazał ani wysokości, ani zasadności dochodzonego roszczenia,*

d) *art. 233 § 1 k.p.c., poprzez:*

1) *wyprowadzenie z materiału dowodowego wniosków z niego niewynikających, z naruszeniem podstawowych zasad logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego i przyjęcie iż:*

a) *powód wykazał, iż w okresie od 23 marca 2015 r. do 7 maja 2015 r. sprzedał pozwanej zrzębkę tartaczaną,*

b) *powód wykazał, iż powyższy towar został wydany pracownikom pozwanej spółki, co znalazło potwierdzenie w dokumentach WZ i PZ,*

c) *powód wytłumaczył, dlaczego faktura VAT nr (...) została wystawiona dopiero 31 grudnia 2015 r., mimo, iż dotyczy dostaw z I połowy roku,*

2) *brak wszechstronnego rozpoznania materiału dowodowego i nie wyprowadzenie z jego treści wniosków z niego wynikających, to jest, iż:*

a) *faktura VAT z 31 grudnia 2015 r. jest niewiarygodna, gdyż widnieje na niej data wystawienia i sprzedaży 31 grudnia 2015 r., zaś powód powołuje się na fakt dostawy w okresie od 23 marca 2015 r. do 7 maja 2015 r.*

b) *powód nie wykazał, iż dostarczył jakikolwiek towar pozwanej, gdyż wyłącznie dwa dokumenty WZ (wydanie towaru) znajdują potwierdzenie w dokumentach PZ (dot. wagi pojazdu), z których wynika wyłącznie fakt zważenia towaru, nie zaś jego wydanie i przyjęcie.*

Skarżąca wskazała, że na skutek uchybień oznaczonych w pkt 1 i 2 doszło do nierozpoznania istoty sprawy, gdyż Sąd nie ustalił kiedy strony zawarły umowę sprzedaży, na jakich warunkach i czy doszło do jej wykonania.

W uzupełnieniu apelacji pozwana zarzuciła nadto naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 232 k.p.c., poprzez uznanie za udowodnione twierdzeń powoda mimo, że faktura VAT jest nieautentyczna i nie stanowi potwierdzenia rzeczywistej transakcji handlowej, zaś dokumentów WZ nie sposób powiązać z tą fakturą.

Z uwagi na powyższe pozwana wniosła o:

- uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania ewentualnie o jego zmianę i oddalenie powództwa.

- zasądzenie od powoda kosztów procesu za obie instancje według norm przepisanych,

- rozpoznanie postanowienia Sądu z 18 maja 2016 r. w przedmiocie oddalenia wniosków dowodowych pozwanej, zgłoszonych w jej piśmie procesowym z tej samej daty,

- rozpoznanie postanowienia z 18 maja 2016 r. w przedmiocie oddalenia wniosku o zawieszenie postępowania (uzupełnienie apelacji),

- przeprowadzenie w postępowaniu apelacyjnym dowodów, których powołanie w pierwszej instancji nie było możliwe, a mianowicie wskazanych w piśmie procesowym z 18 maja 2016 r. oraz z dokumentów:

a) **pisma Urzędu Skarbowego w O. z 18 maja 2016 r.,**

b) **„Imienne upoważnienie do przeprowadzenia kontroli podatkowej” złożone 8 czerwca 2016 r.**

c) **pisma pozwanej z 30 października 2015 r. wraz z potwierdzeniem odbioru przez powoda.**

d) **faktura (...) nr (...) z 15 grudnia 2015 r.**

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o jej oddalenie oraz o zasądzenie od pozwanej kosztów postępowania odwoławczego według norm przepisanych.

SĄD APELACYJNY ZWAŻYŁ CO NASTĘPUJE:

Apelacja nie była zasadna.

Sąd Apelacyjny zaaprobował i uznał za własne ustalenia faktyczne Sadu I instancji co do faktu nabycia przez pozwaną towaru powódki i wynikającego stąd obowiązku zapłaty za ten towar. Na aprobatę nie zasługiwał natomiast zawarty w apelacji zarzut nierozpoznania istoty sprawy, motywowany oddaleniem przez Sąd Okręgowy wniosków dowodowych oraz pominięcia twierdzeń, które pozwana zawarła w piśmie z 18 maja 2016 roku. Wskazane przez pozwaną czynności procesowe Sądu Okręgowego nie były bynajmniej wadliwe, bowiem dotyczyły spóźnionego materiału procesowego (art. 503 § 1 zd. 3 k.p.c.). Tezę tę wzmacnia fakt, że twierdzenia i dowody zawarte w piśmie z 18 maja 2016 r. były znane skarżącej już w miesiącu zajęcia przez nią pierwszego stanowiska w sprawie (kwiecień 2016 r.), a nadto odnosiły się one do argumentacji M. W., z którą Spółka zapoznała się już w chwili doręczenia jej odpisu pozwu (art. 6 § 2 k.p.c. w zw. z art. 503 § 1 zd. 2 k.p.c.).

Nie ulegało wątpliwości, że to na pozwanej spoczął ciężar uprawdopodobnienia przesłanek, które wyłączałyby sankcję za opóźnienie w powołaniu powyższego materiału procesowego (art. 503 § 1 zd. 2 k.p.c.). Mimo to skarżąca nie podjęła żadnej aktywności celem wykazania, że zaniechanie wcześniejszego złożenia twierdzeń i dowodów, które zgłosiła w piśmie z 18 maja 2016 r. (także w piśmie z 9 maja 2016 r.), nastąpiło bez jej winy, nie spowoduje zwłoki w rozpoznaniu sprawy, lub występują inne wyjątkowe okoliczności. Wskazane zaniedbanie Spółki zasadnie skutkowało zatem pominięciem jej czynności procesowych (art. 503 § 1 zd. 3 k.p.c.).

Warto też podkreślić na marginesie, że nawet gdyby strona podjęła czynności obronne przewidziane w art. 503 § 1 zd. 3 k.p.c., to jej wnioski co do zeznań świadków oraz o zobowiązania powoda do dostarczenia oryginałów dokumentów (pismo z 18 maja 2016 r.), również nie podlegałyby uwzględnieniu. Pozwana zgłosiła powyższe żądania (oraz związane z nimi twierdzenia) dopiero w dniu rozprawy. Ich ewentualne zaaprobowanie wiązałoby się zatem z koniecznością odroczenia posiedzenia oraz odłożenia publikacji wyroku. Okoliczność ta skutkowałaby z kolei wydłużeniem procesu, co doprowadziłoby do zwłoki w sprawie, bowiem postępowanie, prowadzone po dopuszczeniu materiału oznaczonego w art. 503 § 1 zd. 3 k.p.c., trwałoby dłużej niż w przypadku zastosowania instytucji pominięcia (patrz: wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 27 lutego 2015 r. I ACa 909/142.).

Podkreślenia w tym miejscu wymaga, że zarówno w piśmie z 18 maja 2016 r. jak i w apelacji, skarżąca zaniechała przytoczenia tez, na które dowody te miałyby zostać przeprowadzone. Na marginesie należy zauważyć, że powód nie negował powiązania faktur VAT wystawianych przed 31 grudnia 2015 r. z oświadczeniami WZ i PZ (nie było to okolicznością istotną w sprawie), a także toczenia się postępowań co do jego osoby.

Zaznaczyć w tym miejscu należy, że pozwana zdołała przy tym przeprowadzić dowód na tą ostatnią okoliczność przedkładając w postępowaniu apelacyjnym, postanowienie Izby Skarbowej z 28 września 2016 r., w którym streszczono przebieg sprawy karnoskarbowej (obecnie znajduje się ona na etapie dochodzenia k. 443 - 445). Pismo to, jak i pozostały materiał procesowy, nie wykazało jednak, że faktura VAT z 31 grudnia 2015 r. została sfałszowana (ciężar dowodu w tym zakresie spoczywał na Spółce - art. 253 k.p.c.), a tym samym brak było podstaw do odmówienia tej ostatniej przymiotu dokumentu prywatnego, potwierdzającego, że powód złożył w nim oświadczenie co do treści umowy sprzedaży zawartej ze Spółką (art. 245 k.p.c.). O istnieniu tej czynności prawnej świadczyło stanowisko procesowe pozwanej, która nie zaprzeczyła, że jej pracownicy poświadczyli, na blankietach WZ (k. 9 - 15), odbiór towaru w ilości i rodzaju wskazanym w spornej fakturze VAT. W ocenie Sądu Apelacyjnego korelacja ta pozwoliła przyznać powyższemu dokumentowi moc dowodową również co do reszty jego treści, a zatem w zakresie m.in. wysokości świadczenia pieniężnego należnego od skarżącej. Ocena ta była tym bardziej uzasadniona, że powołana w fakturze VAT stawka 53 zł za metr przestrzenny zrębki niemal nie odbiegała od tej, którą strony stosowały w dotychczasowym wzajemnym obrocie (52 zł k. 49, 79 - 82 v).

Mając to na względzie należało uznać, że choć skarżąca w treści sprzeciwu od nakazu zapłaty (k. 41 - 44.) rzeczywiście nie potwierdziła zawarcia umowy sprzedaży objętej powództwem, to jednak zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, na który - poza wspomnianą fakturą - składały się także dokumenty wydania towaru uzasadniał uwzględnienie roszczenia powoda.

Nie było przy tym podstaw do zmiany powyższego rozstrzygnięcia, bowiem zawarte w apelacji zastrzeżenia co do istnienia bądź treści umowy, oznaczonej w fakturze VAT z 31 grudnia 2015 r., nie zostały, mimo istnienia takiej możliwości, zgłoszone przez pozwaną w sprzeciwie od nakazu zapłaty (podniesiono je nieskutecznie w późniejszych pismach procesowych, lub po raz pierwszy w środku zaskarżenia). Podlegały one zatem pominięciu w postępowaniu odwoławczym jako spóźnione (art. 381 k.p.c.), przy czym sankcja ta dotknęła twierdzenia, które dotyczyły: charakteru umowy stron (zawarcie umowy dostawy zamiast sprzedaży), praktyki wystawiania faktur VAT w oparciu o wypełnione blankiety WZ i odpowiadające im PZ, oznaczenia w fakturze VAT niewłaściwej wysokości ceny, jak też nieczytelności dokumentów WZ oraz ich nieprawidłowego wypełnienia. W tym ostatnim przypadku podkreślenia wymagało na marginesie, że wskazanie w piśmie, poświadczającym wydanie towaru, skrótovej nazwy (...), wbrew stanowisku skarżącej, nie niweczyło możliwości identyfikacji wpisanego podmiotu jako pozwanej: (...) (podobna nazwa, ta sama siedziba, ten sam przedmiot działalności). Sąd Apelacyjny miał też na uwadze, że skarżąca nie powołała się w swoim pierwszym piśmie procesowym na wskazaną w apelacji sprzeczność pomiędzy zasadami dotychczasowej współpracy stron a okolicznościami zawarcia spornej umowy. W sprzeciwie od nakazu zapłaty Spółka podniosła jedynie na istnienie różnic w wyglądzie dokumentów rachunkowych, wymienianych w przeszłości przez strony, z fakturą VAT z 31 grudnia 2015 r. oraz na zbyt późne, w stosunku do dotychczasowej praktyki, wystawienie tej ostatniej. Twierdzenia te nie zostały jednak wykazane (różnica w wyglądzie faktur VAT), bądź nie miały znaczenia w sprawie (data wystawienia faktury VAT). Skoro nadto kwestię tą prawidłowo i wyczerpująco uargumentował Sąd Okręgowy, to nie było potrzeby powtarzania jego wywodów w tym zakresie.

Na pełną aprobatę zasługiwało również, ujęte w uzasadnieniu skarżonego orzeczenia, stanowisko dotyczące daty wymagalności odsetek za opóźnienie.

Sąd Apelacyjny podzielił też stanowisko Sadu i instancji w przedmiocie odmowy zawieszenia postępowania. Wprawdzie pozwana prawidłowo wskazała, że w chwili obecnej toczy się postępowanie karnoskarbowe w przedmiocie wystawienia przez powoda nierzetelnej faktury VAT z 31 grudnia 2015 r., tym niemniej podstawą faktyczną rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie nie była kwestia prawidłowości sporządzenia powyższego dokumentu rachunkowego, lecz odmienne zagadnienie istnienia oraz wykonania zobowiązania umownego między stronami. Z tych przyczyn, ewentualne ujawnienie się czynu, którego dotyczy postępowanie karnoskarbowe nie będzie miało prejudycjalnego wpływu na wynik niniejszego procesu. Brak było zatem podstaw do zastosowania art. 177 § 1 pkt 4 k.p.c.

Z tych względów powództwo zasługiwało na uwzględnienie, a apelacja jako niezasadna podlegała oddaleniu.

Z uwagi na powyższe Sąd Apelacyjny orzekł jak w pkt I sentencji na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach za instancję odwoławczą Sąd Apelacyjny orzekł w oparciu o zasadę odpowiedzialności za wynik procesu obciążając nimi pozwaną, która przegrała sprawę w całości (art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych Dz.U. z 2015 r. poz. 1804).

Z tych względów Sąd Apelacyjny orzekł jak w pkt II sentencji na podstawie art. 108 § 1 k.p.c.

(...)